

www.dereta.rs

Biblioteka
„dereta vam predstavlja...”

Urednici izdanja
Aleksandar Šurbatović
Anja Marković

Naslov originala
Evie Wyld
ALL THE BIRDS, SINGING

Copyright © Evie Wyld 2013
Copyright © ovog izdanja Dereta

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

IVI VAJLD

Sve ptice pevaju

Prevod s engleskog
Đorđe Tomić

Beograd
2016.
DERETA

[Posvećeno TK]

1

Još jedna ovca ležala je raskomadana i krvava, rasutih creva koja se još nisu ni skorila, pušila se kao vreo puding. Vrane sjajnih kljunova su graktale i šepurile se. Kad sam zamahnula štapom ka njima, odletele su na drvo i posmatrale me odande, širile krila i pevale, ako se to može nazvati pesmom. Čizmom sam zaustavila psa koji je pokušao da uzme komad utrobe za uspomenu. Pratio me je u stopu dok sam je štalskim kolicima prevozila sa livade u štalu.

To jutro sam dočekala napolju, na nogama, budna pre svitanja, pričala sama sa sobom, govorila psu o stvarima koje danas treba obaviti dok su se kosovi još budili. Kao neka ludača, osluškivala sam sopstvene reči koje mi je vetar gurao nazad u grlo. Zviždao je preko mojih otvorenih usta, kao i svakog jutra otkako sam se doselila na ostrvo. Iza mene su se povijala stabla u šumarku, a ovce su blejale, ista stabla, isti vetar, iste ovce.

Bila je to druga mrtva ovca ovog meseca. Počinjala je kiša, nalet vetra poneo je ovčje brabonjke i pogodio me njima u zatiljak tako snažno da je zbolelo. Podigla sam kragnu i zaklonila oči šakom.

Kre-kre-kre, kra-mraz, kra-mraz.

„Šta je smešno?“, viknula sam vranama i gađala ih kamenom. Obrisala sam oči nadlanicom i duboko udisala da se što pre oslobodim mirisa krvi. Vrane su ćutale. Okrenula sam se i videla da njih pet sede na grani jedna kraj druge i posmatraju me, ali ništa ne govore. Vetar mi je naneo kosu na oči.

Uz kapiju seoske radnje u Marlingu stajala je iskrivljena i izbledela tabla na kojoj je pisalo: „Besplatni morski prasići”. Unutra nikada nije bilo ni traga od morskih prasića, ali ja više nisam imala snage da postavljam pitanja. U radnji je sedela bledunjava ćerka vlasnika i rešavala ukrštene reči. Podigla je pogled i odmah ga spustila, kao da joj je neprijatno.

„Zdravo”, rekla sam.

Pocrvenela je i jedva primetno potvrdila da me je čula. Nosila je debelu zelenu trenerku, kosa joj je bila vezana u rep, a koža oko očiju crvena, kao da je čitavu noć plakala ili pila.

Krompiri su ovde obično dobri, ali sada je svaki koji sam uzela u ruku bio mek. Ostavila sam krompire i prišla gajbi s paradajzom, ali ni on nije bio bolji. Pogledala sam kroz prozor prema stakleniku i videla da su stakla polupana.

„Hej”, rekla sam i okrenula se devojci koja me je sve vreme posmatrala i grickala vrh olovke. „Šta se desilo sa staklenikom?”

„Vetar”, rekla je i na trenutak prislonila olovku uz obraz. „Tata je rekao da kažem da je vetar.”

Videla sam komade razbijenog stakla tamo gde su inače stajale saksije sa ružnim roze ciklamama i natpisom „Dragulj vaše zimске bašte”. Sada su tu bili samo crna zemlja i staklo.

„Vau.”

„Oko Nove godine je uvek loše”, rekla je devojka starim glasom koji nas je obe iznenadio. Još više je pocrvenela i ponovo se zagledala u ukrštenicu. Muškarac koji je obično bio u radnji sedeo je u stakleniku s licem među šakama.

Spustila sam na tezgju nekoliko pomorandži, praziluka i limunova. Ništa od toga mi nije trebalo, došla sam zbog vožnje, a ne zbog nabavke. Devojka je izvadila olovku iz usta i počela da broji pomorandže, ali se zbunila. Nekoliko puta je počinjala ispočetka. Osetila sam na njoj miris alkohola skriven iza previše parfema.

Ipak je mamurluk. Zamišljala sam kako se svađa s ocem. Ponovo sam pogledala u staklenik gde je i dalje sedeo čovek s licem u šakama, dok je kroz okna zviždao vetar.

„Devet, jel' tako?“, pitala je, i mada nisam brojala kad ih je spuštala u korpu, rekla sam da je tako. Otkucala je broj na kasi.

„Sigurno nije lako ostati bez staklenika“, rekla sam i opazila malu modricu na devojčinoj slepoočnici. Nije podigla pogled.

„Nije tako strašno. Trebalo je da nam stigne isporuka sa kopna, ali trajekt danas ne ide.“

„Trajekt ne ide?“

„Vreme je loše“, rekla je, ponovo onim starim glasom od kog nam je obema bilo neprijatno.

„Nisam znala da se i to dešava.“

„Dešava se“, rekla je i spakovala pomorandže u jednu kesu, a ostalu robu u drugu. „Novi brodovi su preveliki, nisu bezbedni kad je loše vreme.“

„Da li si slušala prognozu?“

Podigla je pogled i ponovo ga spustila.

„Ne. Četiri funte i dvadeset, molim.“ Polako je brojala novac. Kusura je morala dvaput da računa. Pitala sam se šta je novo čula o meni. Bilo je vreme da pođem, ali nisam se micala s mesta.

„Šta znači ono napolju o besplatnim morskim prasićima?“

Ponovo se zacrvenela. „Nema ih više. Dali smo ih mom bratu da njima hrani zmiju. Bilo ih je mnogo.“

„Shvatam.“

Devojka se nasmešila. „Bilo je to davno.“

„Da.“

Gurnula je olovku u usta i polako spustila pogled na ukrštene reči. Videla sam da zapravo samo boji bele kvadratiće.

U kamionetu sam se setila da su pomorandže ostale u prodavnici. Pogledala sam polupani staklenik u retrovizoru i videla da

onaj muškarac stoji unutra s rukama na kukovima i gleda me. Zaključala sam vrata i odvezla se bez pomorandži.

Počeo je pljusak, pa sam uključila grejanje i brisače na najveću brzinu. Prošli smo pored mesta na kom sam se obično zaustavljala da prošetam psa. Pas je sedeo na mestu suvozača, piljio u mene i podizao uši svaki put kad bih ga pogledala, kao da se svađamo a ja pokušavam da izbegnem njegov pogled. „Pa šta?“, rekla sam. „Ti si pas.“ Onda se okrenuo i gledao napolje.

Stiglo me je na pola puta do kuće. Zaustavila sam se na ulazu na pusto polje. Pas je stoički gledao kroz prozor, priseban i nepomičan, a ja sam palcem pritisnula greben nosa pokušavajući da zaustavim peckanje. Nokte druge šake sam zarila u kožu dlana u pokušaju da ublažim onaj stari prodorni bol koji dolazi kad izgubim ovcu, kao perla krvi koja pada na otvoreno oko. Zaplakala sam, suvo, glasno, otvorenih usta, ljuljala sam čitav kamionet i osećala da se unutra nešto otima, ali još nije spremno da izađe. *Dobro se isplačite*; tako je majka govorila trojkama u nadi da neće morati da ih vodi kod lekara. Kao onda kada je Klivi pao s drveta i zaplakao, a posle smo otkrili da je slomio ruku. Ali u mom plakanju nije bilo ničeg lepog – nisam mogla da dišem, bolelo je. Zaustavila sam se kad mi je nos prokrvario. Obrisala sam ga krpom koju sam koristila kad se vetrobran zamagli i smireno se odvezla kući. Na Vojnom putu, blizu mog odvajanja, nekoliko tinejdžera se glupiralo na autobuskoj stanici. Kad su primetili da dolazim, jedan od dečaka je napravio pokret kao da gura nešto u usta, a drugi ga je zaskočio otpozadi i zajahao, pretvarajući se da zabacuje laso. Devojčice su se smejale i pokazivale mi srednji prst. Kad sam skrenula s puta, dečak s lasom je spustio pantalone i pokazao mi belu zadnjicu.

Sud za kafu sam tresnula o šporet snažnije nego što sam htela. „Jebena dečurlija”, rekla sam psu, ali on nije slušao, okrenuo mi je leđa.

Zalupila sam vrata frižidera i naslonila se na njih glavom. Glupo je što sam se toliko opustila. Frižider je mrmljao u znak odobravanja. Kako je glupo je što sam poverovala da se neće ponovo sve raspasti. Onaj osećaj koji sam imala kad sam prvi put ugledala kućicu, zdepastu i belu, kao komad krede u podnožju tamne padine, sigurnost koju mi je ulivalo to što u blizini neće biti nikog da me gleda – sve to kao da je ostalo u nekom prošlom, idiotskom životu. Opipala sam ručku sekire pored frižidera.

Na rukavu sam imala smeđu mrlju od nečega što je isucurelo iz ovce, pa sam skinula džemper i istrljala mrlju sapunom u kupatilu u prizemlju. Smrdela sam kao jarac, ali zbog hladnoće koju sam osećala u ramenima pomisao na kupanje me nije privlačila, pa sam se samo oprala ispod pazuha. Zatezala sam i opuštala mišić ruku da se zagrejem. Desna ruka me je bolela i škljocala tamo gde se kosti nisu dobro uklopile, kao i uvek kad je vreme veoma vlažno.

Zagladila sam lice pred ogledalom. Šiške sam poslednji put previsoko odsekla pa izgledam kao ludača. Primetila sam krvavi otisak prsta ispod uha.

Stavila sam cigaretu u usta i zapalila je, upirući dlanove jedan u drugi da bih zategla mišiće. Osetila sam da je snaga još tu iako već nekoliko meseci nisam šišala ovce. *Snažna žena*. Gledala sam kako se dim iz mojih usta izvija kao zmija i nestaje u hladnom vazduhu. Sud za kafu je počeo svoj samrtni hropac, prišla sam da ga sklonim sa plotne. Još sam se plašila da bi mogao da eksplodira.

Kroz kuhinjski prozor sam primetila odsjaj nečijeg vetrobrana na putu kroz dolinu. Don u svom landroveru. Pljunula sam cigaretu u sudoperu, zalila je vodom i požurila u dvorište po kolica. Pas me je grickao sa zadnje strane kolena ne bi li me naterao da

potrčim. Žustro sam izgurala škripava kolica do vrha prilaza i stala tu, blokirajući put. Don je ugasio motor i izašao. Midž je mirno sedela na mestu suvozača isplaženog ružičastog jezika i odmeravala mog psa.

„Isuse. Jaja mi se smrzavaju kad te pogledam”, rekao je Don, izlazeći iz kamioneta. Padala je susnežica, a ja sam obukla samo majicu. Bacio je ka meni pogled koji sam otresla ramenima. „Užasno izgledaš. Opet ne spavaš?”

„Dobro sam”, rekla sam i klimnula glavom prema kolicima. Don ih je pogledao. „Da vidimo šta tu ima.”

„Još jedna mrtva ovca. Mislim da su ona deca.”

Pogledao me je. Dah između nas je bio beo. Odmahnuo je glavom.

„Zašto bi neko dete to uradilo?”

„A zašto bilo ko radi bilo šta? Dosadno im je, dosta im je svega.”

Pas je skočio na Midž koja je sedela u kamionetu i zalajao, a ona ga je samo hladno pogledala.

„Ne”, rekao je Don, „ne možeš za sve kriviti decu. Mada ima među njima gadnih malih pacova.”

„Šta se ovde dogodilo?”, upitao je mrtvu ovcu, povio se napred i pažljivo je zagledao. Ruke je spustio na kukove. Bilo je veoma hladno. Ja sam prekrstila ruke i trudila se da izgledam kao da mi hladnoća ne smeta.

„Našla sam je jutros pored šume.”

„Pored šume?”

Klimnula sam potvrdno.

Odmahivao je glavom i pravio krugove oko kolica. „Stvarno je mrtva.”

„Je li? Ti se neki doktor?”

Pogledao me je ispod oka.

Nakašljala sam se. „Ta deca...”

Don je podigao kapu s očiju. „Bilo je dobro sinoć – trebalo je da dođeš, kao što sam ti rekao.”

Neće valjda ponovo, pomislila sam. „To nije moj tip mesta, Done.” Zamislila sam muškarce naslonjene na šank kako se domunđavaju ispod glasa i okreću svaki put kad prođe neka žena. Ista vrsta kao ona trojica koji su zviždali za mnom kad sam tek stigla na ostrvo. Don je bio drugačiji. Zvala sam ga kad sam prvi put imala jagnje u poprečnom položaju i on je došao, smireno zašio prosutu utrobu nazad u ovcu, izvadio troje jagnjadi, natočio mi piće i opušteno rekao, „Čovek na kraju sve nauči, ovako ili onako”.

A umeo je da priča bez kraja.

„Tri godine i nijednom nisi bila u pabu.”

To nije tačno. Bila sam jednom, ali Don je uživao u predavanju i nije obraćao pažnju na moje ispravke.

„Došla si s rukom u povezu i ličila si na neku lezbijku ili hipika ili ko zna šta. Doselila si se među nas, a ovde nemamo mnogo takvih. Ako ne pripaziš, pričaće o tebi priče da plaše malu decu.”

Prebacivala sam težinu s noge na nogu, osećala sam hladnoću u viličnoj kosti.

„Gajenje ovaca je ionako pustinjački posao, ne moraš još da se kriješ od ljudi.”

Treptala sam prema Donu. Nastupila je duga pauza. Pas je zacvileo. I on je sve ovo čuo već mnogo puta.

„I, šta ju je ubilo?”, to je bilo sve što sam uspela da kažem.

Don je uzdahnuo i zagledao se u ovcu. Pod jutarnjim svetlom se činilo da ima sto godina; staračke pege na njegovom licu bile su tamnoplave. „Kuna ume da raspori ovcu, ako je već mrtva. Ili lisića.” Podigao je ovcju glavu da pogleda oči. „Očiju nema”, konstatovao je. „Možda ju je nešto ubilo, a onda je svako došao po svoje.” Podigao joj je glavu još malo i pogledao dole u pećinu ispod rebara. Mrštio se. „Ali još nisam video da nešto ovako raskomada ovcu u našem kraju.”

Potapšala sam džep pantalona gde su mi stajale cigarete i spustila ruku na masnu glavu mog psa. Oglasila se vrana, *ka-kre, ka-kre*. Midž se uspravila na svom sedištu i svi smo pogledali preko ograde prema tamnom drveću.

„Samo reci onim klincima ako ih vidiš, i svima koje to može da zanima, da ću pucati ako uhvatim nekog blizu mojih ovaca.”

Okrenula sam kolica i krenula nizbrdo prema kući.

„Da”, čuo se Don, „srećna Nova godina i tebi.”

Ivi Vajld
SVE PTICE PEVAJU

Za izdavača
Dijana Dereta

Glavni i odgovorni urednik
Aleksandar Šurbatović

Lektura i korektura
Sonja Milovanović
(Klapna&Rikna)

Likovno-grafička oprema
Studio Znak

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-073-2

Tiraž
1000 primeraka

Beograd 2016.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo
Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd
tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.111-31

ВАЈЛД, Иви, 1980–

Sve ptice pevaju / Ivi Vajld ; prevod s engleskog Đorđe Tomić. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2016 (Beograd : Dereta). – 219 str. ; 21 cm. – (Biblioteka Dereta vam predstavlja ---)

Prevod dela: All the Birds, Singing / Evie Wylde. – Tiraž 1.000. – Beleška o prevodiocu: str. 219.

ISBN 978-86-6457-073-2

COBISS.SR-ID 224213004